

Transkribering av Jubileumsfilm 2 – Hovrättens möbler och andra betydelsefulla saker

Deltagare

Martin Sunnqvist, docent i rättshistoria vid Lunds universitet

Linda Fagerström, docent i konst- och bildvetenskap vid Linnéuniversitetet i Växjö

LINDA: Fredrik, vill du filma här. Det här är ju faktiskt. Det har jag inte sett innan. Det här är ju vass eller papyrus skulle jag tro.

MARTIN: Men då måste vi prata om det.

LINDA: Det är ju väldigt roligt.

"Linda Fagerström och Martin Sunnqvist pratar om..."

"Hovrättens möbler och andra betydelsefulla saker"

MARTIN: Hej, jag heter Martin Sunnqvist och är docent i rättshistoria vid Lunds universitet.

LINDA: Hej, jag heter Linda Fagerström, jag är docent i konst- och bildvetenskap vid Linnéuniversitetet i Växjö.

"Kungaporträttet"

MARTIN: Här står vi nu i hovrättens sal 3, vid porträttet på Karl XIV Johan. Det här porträttet var med redan i Kristianstiderna. Det finns en bild från Stora kronohuset där porträttet hänger i hovrättens plenisal.

LINDA: Porträttet föreställer kungen, som då instiftare av Hovrätten över Skåne och Blekinge som det hette då. Det här porträttet ser ju pampigt ut och man kan gissa att det handlar om en kung eftersom det finns kungakronor på flera ställen i bilden. Men det är inte en bild av en klassisk kung som har krona på huvudet eller en stor röd mantel, utan det här är ju en modern kung. Det här är 1800-tal, en slags tidig modern era i Sveriges historia, så därför är han mer av militär eller general än den här, liksom typiska sagokungen med krona och mantel. Och det är typiskt för tiden. Det här är en man som kom från Frankrike som Jean Baptiste Bernadotte och som då hade en militär bakgrund kopplat till Napoleon i Frankrike, så att det här att han har den här klädseln på sig är ju helt i linje med det naturligtvis. För att understryka att det här ändå en kung. Så finns det som sagt kungakronor bland annat som är broderade i guld på den här blå sammetsduken. Men det kanske allra tydligaste tecknet eller symbolen, det är att det finns en tron i bakgrunden. Och det är drottning Kristinas

silvertron som då skapades inför hennes kröning i mitten av 1600-talet, och den står liksom som av en händelse i bakgrunden här, så att kopplingen till Karl XIV Johan ska vara tydlig. Det är hans tron, även om han inte sitter på den till vardags och inte heller just nu.

MARTIN: Det vi ser här i bilden, det är överst ett sigill som hänger samman med hovrättens instiftelse och fullmakt och sedan 1809 års regeringsform och 1734 års lag som var de viktigaste rättsliga dokumenten som hovrätten hade att döma efter. Och de ska vi prata mer om lite längre fram. Men är det inte något konstigt med hans händer och hans huvud. Vad tycker du?

LINDA: Jo, det är, hmm. Proportionerna är lite bristfälliga. Det här är inget fotografi. Det här är ingen dokumentär bild. Så det är inte säkert att den helt och hållet vittnar om en sann situation. Tvärtom, förmodligen. Det här är det tidiga industriella samhället där man skapade sådana här bilder, ibland nästan på löpande band. Och det har att göra med att det var en väldigt efterfrågan på den här sortens porträtt, att kungen skulle finnas pampigt framställd inte bara i hovrättslokaler, utan på massa ställen i hela landet. Och det är klart att han inte stod upp och poserade vid varje tillfälle. I så fall hade han inte hunnit med mycket annat. Och det tar åtskilliga dagar eller kanske veckor att göra sådana porträtt. Så att det verkar som att det finns den här massproduktionen har sin grund i, kanske då ett porträtt av Fredric Westin som var nära kungen Och som målade flera porträtt av både familjen och Karl XIV Johan. Och sedan har det blivit ur bilden av hur den här kungen ska skildras och många konstnärer har gjort haft den här som utgångspunkt när man har gjort sitt eget porträtt. Så det är kanske ingen slump att den här målningen inte är signerad. För det är inte så mycket en enskild konstnärs vision av. Hur var det här ögonblicket? Hur kändes det? Utan det är ungefär som att man gör en skylt. Den är inte nödvändigtvis ett originellt verk som ska ha en signatur som pratar om en upphovsperson så att när det är sådana löpande band så kan det bli lite märkligt med proportionerna, och händerna är lite större kanske än vad de hade varit om man verkligen hade gjort det här porträttet i ögonblicket och betraktat kungen. I det här porträttet finns ju inte en krona på kungens huvud men han har mycket annat bling. Och det är en rad ordnar som sitter på bröstet på honom. Kan inte du förklara vilka det är, Martin?

MARTIN: Jo, det kan jag. Det blå bandet är det man ser tydligast, och då är det Serafimerorden, Sveriges förnämsta orden, som också man ser ordenstecknet här och en kraschan högre upp på bröstet. Och sedan är det Svärdsorden, Nordstjärneorden, Vasaorden och Carl XIII:s orden som är de svenska officiella ordnarna.

LINDA: Alla de här gulddetaljerna som inte är metall men som är broderade guldtrådar då? Vad vet vi om dem?

MARTIN: Det här är ju hans uniform och generaler och fältmarskalken, men även domare har ofta eklöv i sina uniformer och det är ju en symbol för styrka och beständighet, vanlig rättsskipningssymbol. Just uniformen, Man kan också se en länk förutom att det är en militär uniform till domarnas uniform. För den här tiden hade domarna en blå frack med guldbroderier och man ser då en liten koppling mellan kungen och kungens domare i uniformerna. Man ser det i tronen och domstolarnas ordförandestolar eller presidentstolar. Man ser det i värjan som domarna också hade till sin uniform. Även om de inte skulle ut och strida så hade de det som en symbol för sin makt.

LINDA: Man kan säga någonting om storleken på den här målningen. Den är ju ungefär tre meter hög och det är liksom ett porträtt, en lite övernaturlig storlek och det är ingen slump. Hur skulle det varit om det var ett porträtt som var en meter högt, vilket intryck skulle det ge?

MARTIN: Särskilt i en så här stor sal.

LINDA: Alltså, tanken är ju förstås att det ska vara imponerande och stort, och kan man göra lite större än verkligheten så ska man hellre göra det än tvärtom. Det blir lite förargligt att ha en krympt kung så att det är också någon slags symbolisk tradition som går tillbaka ända till Egypten, egentligen där farao alltid är större än alla undersåtar i bilder. Så är det också så typiskt att kungaporträtt ofta är lite larger than life, alltså övernaturlig storlek. Det är heller ingen slump. Så skulle det vara, och precis den här miljön och den placeringen också. Så typiskt. Det finns det nästan skrattretande om man söker på nätet eller på något konstmuseum efter kungaporträtt så är det ofta den här kolonnen och det är det draperiet och det är något bord där det ligger viktiga föremål. Och sedan en ganska stelt poserande regent. Det är en väldigt typisk form så för en dåtida betraktare som hade sett massvis av kungaporträtt som kanske inte vi på samma sätt gör idag. Då förstod man liksom direkt att det här måste vara en kung eller en regent, för där är kolonnen och där så himlen som öppnar sig och ridån. Så att den är väldigt formaliserad på det sättet och sedan också det stora formatet. Det är väldigt få människor som fram till 1800-talet i alla fall avbildades i så stort format, alltså att det är förbehållet vissa extra viktiga människor.

MARTIN: Just det vad har kolonnen för symbolisk betydelse. För det är inte bara en slump antar jag att den har, råkat vara med i bakgrunden på bilden?

LINDA: Det är ett antikt byggnadselement som står så klart också för anknytning till historien. Men det är också en slät och dorisk kolonn som betraktas som den stramaste och den striktaste. Det finns också joniska och korintiska och de är lite mer lekfulla och används för teaterbyggnader eller så där, och det hade varit fullständigt omöjligt här. För att en kung ska inte vara lekfull och tramsig, utan det ska vara stadga och styrka, så. Man kan nästan se det liksom, han ser också i kroppen ut som en kolonn själv. Han försöker också var den här bestämda, så klart regenten, så det står för styrka, och han som bär en, man kallar för engelska pillar of society, alltså samhällets bärare så där.

MARTIN: Det lite uppmaning till hovrätten också att inget trams och lekfullhet utan ordning och reda och styrka och beständighet.

LINDA: Och det striktaste. Inga dekorationer utan liksom ordning och reda.

MARTIN: Och ska det vara dekorationer då är det kronor. Och så vidare.

"Fullmakten och sigillet"

MARTIN: Det vi ser här är hovrättens fullmakt, alltså ett brev om hovrättens inrättande och varför den inrättades men framförallt en utnämning av den första uppsättningen ledamöter i hovrätten. Då undertecknad av Karl XIV Johan själv och försedd med Karl XIV Johans stora sigill. Sigillet är då kungens personliga sigill, men det är också det stora rikssigillet alltså det sigill som viktiga handlingar bekräftades med. Domar och lagar och så vidare. Och här har vi ett extra stort sigill i och med att det är en särskilt utarbetad version av den här fullmakten, Då ser man riksvapnet som det såg

ut på Karl XIV Johans tid med Sveriges Tre Kronor, Norges lejon framför kung över Norge också. Folkungalejonet och sen hålls det upp av två andra lejon som sköldhållare som det heter, som håller skölden. Och en kunglig krona över alltihop, och sedan de olika ordenskedjorna under för att markera att ordensvärdigheterna hör också till den högsta statsmakten. Så har man bundit fast med tofsar. Och man kan faktiskt se en parallell till hur man utfärdade domar på den tiden och långt in på 1900-talet, ända fram till 1970-talet ungefär. För då satte man hovrättens sigill på domen och man hade bundit ihop akter och domar med blågula trådar. Inte så här tjocka som de här, utan mycket tunnare men ändå blågula trådar, kanslitråd som det kallades. Man kan ju också titta på omslaget som har gjorts av en bokbindare förmodligen. Man har bundit ihop de här pergamentarken och sedan satt in Tre Kronor i hörnen. Kolla XIV Johans namnskiffer, Tre Kronor, en kunglig krona och sedan lite bladornament runt omkring. Jag vet inte om det är akantusblad eller vad man ska säga att det är?

LINDA: Jo, det är det.

MARTIN: Här har vi då de båda böckerna som Karl XIV Johan står och håller handen vid på porträttet tillsammans med fullmakten. Det är då Sveriges rikets lag. I en tryckt version från 1780 och sedan är det 1809 års regeringsform och som framgår här då på framsidan så är det ju skänkt av Karl XIV Johan till hovrätten. Sen har vi också hovrättens sigill som togs fram under hovrättens inrättande, på den tiden var statliga myndigheters och domstolars sigill tvungna att kontrolleras av Vitterhetsakademien så att inskriptionen blev rätt och symboliken blev rätt, och därför fanns olika versioner innan man bestämde sig för att Justitia skulle stå upp. Hon skulle ha en krona på huvudet och hon skulle hålla svärd och balansvågen på ett tydligt sätt så man kunde se att hon blev en symbol för rättsskipning. Det här sigillet användes så att man pressade fast ett mindre papper, där sigillavtrycket sattes på själva domen och de här trådarna då den blågula kanslitråden. De skulle också pressas fast där under och då behövde man en stor press med en vev så att man kunde pressa ihop det ordentligt så att det fäste och inte lossnade. För det var ju inte ett bra tecken, om hovrättens sigill skulle börja lossna från hovrättens domar.

"Presidentens stolar"

MARTIN: Här har vi fått hjälp att bära upp den stolen som brukar stå i sal 3, som är den här, och sedan har vi ytterligare en presidentstol som brukar stå här uppe på fjärde våningen där vi nu är. Och då kan man ju undra varför har vi två presidentstolar? Det finns bara en president och alltid bara funnits en hovrättspresident i Skånska hovrätten, och det är för att det infördes två olika avdelningar på hovrätten under 1800-talet och då skulle presidenten ha en stol på varje avdelning när presidenten kom dit och ville vara med på förhandlingarna. Men de är lite olika till sin karaktär. Vad kan man säga om utsmyckningen och stilen och formen på de här två stolarna?

LINDA: Ja, alltså, de är från 1800-talet. Det kan vi nog sluta oss till och de är dekorerade med detaljer från naturen som kan betraktas som dekoration, men också symboler. Det eklöv och ekollon här. Och det är kottar, som små knoppar överst. Och sedan är det väl också lagerblad och kanske akantusblad, alltså som är en växt som finns runt Medelhavet och som påminner om ormbunkar och som traditionellt har använts som dekorativa inslag i arkitektur och möbelformgivning. Precis där till exempel. Den är omklädd, så det här tyget är lite senare eller mycket senare. De senaste decennierna tror vi, men guld, bladguld har stannat kvar på vissa ställen

extra bra. Här är det väldigt slitet. Det är väl många presidenter som har hållit hårt. Kan man tro. De här kottarna. Ja, eklöven. Nu har vi varit inne på sin tidigare symbol för kunskap och men som också har förknippats med lag och ordning. Styrka och beständighet. De här kottarna. De är ett slags frön och kan på det viset ses som någon slags tecken på spirande liv och nytt liv som är på väg och någon slags kretslopp. Den är också vacker, alltså. Naturen har skapat vackra symmetrin som är väldigt fascinerande om man är hantverkare och liksom gör en detalj så där. Det är också ett ekvilibristiskt prov på hantverkskunskap. Det är ganska avancerad teknik som krävs för att göra de här. Det är inte maskinjort, det här.

MARTIN: Nä, allt detta måste väl vara handskuret, är det inte så?

LINDA: Det är det.

MARTIN: Och sen är det väl använt. Är fascinerande att se hur man faktiskt, det har inte bara varit en prydnads- ett prydnadsföremål som det är kanske nu, utan det har faktiskt använts av presidenterna om de har haft sina händer här på.

LINDA: Det imponerar, inte minst med tanke på att den verkar ganska obekvämt att sitta i, men ändå väl använd.

MARTIN: Det var väl inte meningen på den tiden att man skulle luta sig mot ryggstödet, utan man skulle sitta rak ändå.

LINDA: Den är kul att jämföra med den andra här då som paret. Den är liksom lite mindre standardutsmyckad. Det är mer en hantverkare som har gått loss lite. Kan du berätta om delfinerna?

MARTIN: Delfinerna är så kallade heraldiska delfiner som inte ska likna riktiga delfiner, utan som har fjäll som inte riktiga delfiner har och som är också en vanlig symbol i olika sammanhang. Man kan se det i gjutjärnsräcken utmed hamnar och sånt här. De dyker upp på lyktstolpar. Om man bara tittar noga så kan man hitta sådana här delfiner lite varstans. Också vanlig tidigt 1800-tal?

LINDA: Jodå, absolut, det är vacker form också som går i arv när kroppen lite S-kurva. Så. Jo, alltså, det här är ju tiden för empiri kallas det internationellt, och i Sverige kallas det för Karl Johans stil efter kungen helt enkelt Karl XIV Johan. Så det här är alltså det tidiga 1800-talets stil, och vad som hade hänt var ju att Napoleons armé hade invaderat hela Europa i stort sett, men också gjort stora erövringar i Nordafrika och därför så blev antiken och inte minst det egyptiska inne. Det var på modet så att delfinerna är liksom en antik symbol eller en antik inspiration. Men vad som hände var att Napoleons soldater hittade Rosettastenen. Alltså den stenen där det finns flera olika språk, bland annat hieroglyfer och grekiska, som gör att man kan tyda hieroglyferna. Det var första gången någonsin som det var möjligt. Så gjorde stor succé och plötsligt kan man läsa bara de antika egyptierna hade skrivit så att det är väldigt mycket inspiration från Egypten och det är palmlblad. Det kallas Palmetter, men det finns också typiska sådana här delfiner, heraldiska delfiner, men så att den här är väldigt tydligt inspirerad av sin tid, alltså empiren eller Napoleonidealet. Empiri heter det för att det syftar på imperium. Alltså empire på franska det romerska imperiet.

MARTIN: Och Napoleon när han utropade sig till kejsare. Och de här, är det lagerblad eller vad är det för någonting?

LINDA: Förstång kallar man den här formen för, små rosetter av lagerblad och lagerbär som är en del av den här utsmyckningen och här ser vi nog kanske palmlad eller akantusblad också, liksom antikiserande i sin form. Även här har någon suttit och krampaktigt hållit fast i karmen på stolen här. Om vi följer profilen på stolssidan här så ser man att det bakre benet har en speciell relief och speciell dekor. Och det där är vassblad som följer då benet. Men jag skulle tro att det kan vara papyrus, alltså också som refererar till Egypten, det antika Egypten och som ju är grunden för väldigt mycket skrivkonst. Papyrus som ju ordet papper kommer ifrån. Sånt som vi har skrivit på.

"Romerska stolarna – sullastolar"

MARTIN: Här har vi ett par romerska stolar som de kallas ibland eller sullastolar som har en antik bakgrund också, men som har en koppling till de svenska kollegierna och ämbetsverken och hovrätterna. Från tidigt 1800-tal därför att man skaffade in uppsättningar av den här typen av stolar. Till Svea hovrätt, till Kammarkollegium och även till Skånska hovrätten. Det har funnits en större uppsättning sådana, men det finns ett antal kvar och man kan se att det var på den här typen av stolar som hovrättsråden han satt när de hade session i Kristianstad under 1800-talet.

LINDA: De kallas för sullastolar och det är egentligen lite märkligt för att Sulla är då en av de mest kända romerska diktatorerna från antik tid. Men han var ju som diktator inte på det här läskigt obehagliga sättet som vi förknippar med 1900-talet, alltså en enväldshärskare, utan diktator var ju då något som man kunde bli utnämnd till under en kort period när riket var i oro. Det behövdes liksom en stark hand. Sulla är ju en av dem, och det är därför det kallas sullastolar men romerska stolar. Det finns flera exempel på sådana som man har hittat och man vet att de såg ut så här. Det finns också avbildat i väggmålningar och på andra ställen i antik skulptur till exempel, och det typiska är den vackra, smäckra ryggen som är böjd både på det här hållet, men också konvex så här på det här hållet och som ger en rätt så bekväm sittställning trots allt då. Jag tror de här mycket skönare än presidentstolarna.

MARTIN: Ja, den hade någon fördel.

"Klockorna"

MARTIN: Det här är en klocka som har varit med också sen Kristianstادتiden. Vad kan vi säga om alla de här symbolerna som finns här?

LINDA: Ja, man ser nästan inte vad klockan är för det är så mycket annat att titta på. Men det är eklöv igen i stiliserad form som vi vet står för kontinuitet och har viss koppling till lagen. Och värde, ett stadigt långsiktigt värde står eken för. Och sen så är det spännande att se ugglan överst då som håller i vågskålen. Symbolen för juridiken. Och sen är det två värjor. Eller vad kallar du dem?

MARTIN: Eller svärd.

LINDA: Bakom den här ugglan. Och sedan de här. Det ser ut som ymnighetshorn ur vilka det slår upp eldslågor. Som alltså i det här fallet inte ska uppfattas som farligt, utan som en slags, någonting som är rent. Och det är viktigt. Liksom man ska brinna för det som i det här fallet då, juridiken. Men det här ser man faktiskt också i kyrklig kontext. Överst i tinnar och torn på kyrkor. Så kan det vara små eldslågor som slår ut för att allting är så,

överladdat med passion och helighet så att det bara puffar ut. Och det är väl lite samma här har jag sett det som. Du ser det är en massa rött här, vid guldets. Vad ska vi tro om det? Här syns det tydligt. Ja, det är den färgen man lägger under bladguld för att man målar med rött och så lägger man på tunt med bladguld, för då blir det och när man putsar och så syns lite av det röda och så blir det extra stuns och vackert. Man kan också se ganska tydligt att man har haft så här stora ark med bladguld. För man ser skarvarna. Där överlappade lite och då har det blivit kvar medan det har slitits på andra ställen. Men det är väldigt vacker patina.

MARTIN: Är det flitig städning som har gjort det här eller förtunnas bladguldets med tiden ändå?

LINDA: Det är säkert lite av varje, men det är nog ingen slump att det är de ytorna som är lättast att torka av som det är mest slitet på. Det skulle jag tro. Det är någon som har varit här med en trasa eller dammvippa, det är väl mycket möjligt.

MARTIN: De här blommorna här, vad är det?

LINDA: Alltså, det är en stiliserad blomma. Det ser ut kanske som en solros eller en dalia eller så, men det är en sådan här symbol som har funnits faktiskt ända sedan antiken och som är vanlig. Ofta döljer den en spik, eller alltså någonting som har med konstruktionen att göra, så man sätter det som ett extra snyggt lock.

MARTIN: För att man ska slippa se skruvens huvud eller något sådant.

LINDA: Här har de skruvat i extra skruvar bredvid så det blev lite misslyckat.

MARTIN: De inte förstått funktionen riktigt.

LINDA: Det finns skruvar både där och där. Men de sitter oftast löst på, som för att täcka någon yta som behöver täckas.

MARTIN: Här ser vi nu en annan klocka som har egentligen samma symbolik som den klocka som hänger i sal 3. Men det är ändå inte riktigt exakt samma stil.

LINDA: Den här är förmodligen lite senare. Och det är kul att se att det är samma detaljer som återkommer. Det är en uggle som vi känner igen. Och det är vågskålarna och de här svärden och lagerbladen. Och så vidare. Men den här är mycket mer helgjuten, som en komposition. Den här hänger ihop mycket tydligare. Den i sal 3 känns som att den är tillverkad i massa olika delar som sedan har sammanfogas, medans här verkar det vara en färdig och genomtänkt komposition där det kanske är en person som står bakom, eller i alla fall en och samma tillverkare. I den andra verkar det som att man har gått till ugglehuggaren och sagt "Jag vill ha en styck uggle, tack" och så ett litet svärd och så pusslar man ihop det medans det här, och det är också typiskt att liksom tillverkningen effektiviseras, kanske lite mer industriell tillverkning i den här jämfört med den lite äldre, då skulle jag gissa. En annan detalj att urtavlan framträder tydligare här. I den i sal 3 är den mer integrerad och mer i liv med resten av uret. Här är det tiden framlyfts tydligare och symbolerna får stå i bakgrunden lite och den är distinktare och tydligare i kontrasten. Det är också lite, kanske mer modernt. Tiden är viktig. Sitt inte och förlora dig i symbolerna. Titta inte för mycket på ugglan. Nu ska du hålla tiden.

MARTIN: Det har funnits en president som var irriterad över att hovrättsråden inte kom i tid till sessionerna, men lyckades styra upp dem genom att själv vara väldigt noga med att vara i tid. Det finns också berättelser om det så att de där klockorna var nog viktiga för arbetet i hovrätten.

LINDA: Man kan undra vad det här postamentet är till för, men det listar man snabbt ut, för här ligger nämligen en liten nyckel så att man kan skruva upp klockan eller öppna för att skruva upp den. Detta är innan det fanns elektriska klockor.

"Porfyrbordet"

MARTIN: Här har vi ett bord som vi håller på att ta reda på lite mer om. Vi ska försöka hitta var det har stått tidigare i hovrätten och när det har införskaffats. Man kan väl säga en del om symbolerna här ändå, griparna är ju en symbol för Skåne, åtminstone griphuvudet. Men det är symbol för mycket andra saker och sedan har vi lite annan symbolik. Och en stenskiva som är intressant?

LINDA: Absolut. Porfyr är så typisk den här tiden, alltså mitten 1800-tal. Ett svenskt material. En svensk sten som ofta förekommer i pampiga möbler i den här stilen som vi kallar för Karl Johanstil, alltså efter Karl XIV Johan. Naturligtvis inte i vilken koja som helst. Det är ju dyrbart och så där. Men den här kombinationen med lite mörkare sten och det gyllene är väldigt typiskt, i alla fall hovmiljö. Eller som i det här fallet då en offentlig institution. Det är typiskt. Nationalistiskt och liksom svenskt. Inte någon marmor, inget sådant där utländskt, utan något svenskt ordentligt. Det är ett påkostat bord. Och det är roligt att se att man har försökt och även låta en bottenplatta verka var i samma material, men det är bara trä. Antingen så var inte budgeten tillräckligt stor eller så blev möbelen alltför tung. Det är svårt att veta, men i botten är det alltså en träskiva som är dekorationsmålad exakt som en porfyrskiva. Det här var ju ett yrke i sig på den här tiden. Att kunna var skicklig och måla så att det såg ut som marmor eller porfyr eller vilket träslag du kanske ville ha. Om du hade någon billig träslag kanske du ville att det skulle vara ådrat som ek eller så. Så det var ju en stor verksamhet, så det har man arbetat med här och man ser att träet är slitet för bordet har använts. Griphuvudet är precis som du säger, symbol för Skåne, men griparna är ett mytologiskt djur som har använts i massvis av århundraden i massvis av sammanhang. Det är ett blanddjur, så huvudet, är en örn. Kroppen är ett lejon. Och sen så svansen är ibland lite av en drake eller lite sådär, men här ser det ut som en vanlig snäll lejonsvans. Och sen ser du de här vingarna som också knyter an till örnansiktet och näbben och så där. Men det är såna här mytologiska blanddjur och de är heraldiska här som är två stycken som står på var sitt håll och bär upp den här porfyrskivan. Den har troligtvis stått under ett fönster eller kanske förekommit i par med en spegel. Jag kan tänka mig att de här griparna är lite för stora, givet skivans storlek. Det är inte helt harmoniskt proportionerligt, så kompositionen är lite. De ser lite intryckta ut därunder och de hade kunnat bära upp en betydligt större skiva också. Men visst, det är ju ingen slump att det är griparna förstås. Det skulle vara skåniskt. Och då svenskt. 1836 står det i botten på porfyrskivan, så då är den huggen i alla fall. Och antagligen är väl bordet daterat någonstans där kring då.

MARIN: Det kan passa, kanske med stilen i övrigt också.

LINDA: Absolut. Vet ni vad jag kom att tänka på? Det kan ha varit, det här är kanske en hybrid. Alltså den här kanske varit en uppsats som har stått

ovanpå, en öppen spis till exempel, och som man därför har sett lite snett underifrån. Och att den har suttit åtminstone en sån här bit upp på väggen. Och att griparnas fötter har varit så högt. Och sen så har det här varit ett slags spisel, vad heter det, en spiselkrans, eller så? Förstår ni? Om ni tänker er på ett slott där man har öppna spisar i en viss dimension, liksom för att det är så märkligt att man när man står här så ser man ju inte detaljerna och det har lagts så mycket energi på detaljerna. Det är målat med svart på insidan av vingarna och på utsidan. Och det guld och eller hur? Det känns märkligt, och det skulle också kunna tala för att om den är skänkt av kungen så på slottet kanske det fanns porfyrbord både uppe och nere som en del av en större uppsats. Det kan ju vara en öppen spis eller någonting annat. Men så fick man liksom göra en hybrid, och så blev det så här.

"Tronhimlen"

MARTIN: Men här kan vi då se resterna av tronhimlen. Om man jämför det här motivet med gamla fotografier från Kristianstad kan man se att det är riksvapnet och dekorationerna runtomkring som man har tagit loss, och det är att när man flyttade till Malmö så var tronhimlen så skadad, så den gick inte att bevara. Men däremot tog man vara på själva symboliken på som då har varit av silver, eller hur? Inte så här svart från början.

LINDA: Nej, det är silvertråd. Det var nog också det som var lite värdefullt rent materiellt. Det som gjorde att man sparade detta. Det är silvergarn i olika tjocklek som gör att det är lite variation, ungefär som en konstnär som målar, som ibland har en pensel som är bredare, ibland med tunnare. Då blir det liksom effekter då i ytan, och man kan också se att här är det gjort. Det här ska ju vara en slags stilerade blad eller grenverk, och här kan man se att det är gjort en liten snittyta i det här. Om den är avklippa på snedden och sen är det en annan struktur, liksom inuti här, så att det blir väldigt elegant omsorg om detaljer så där. Men silvret har ju oxiderat. Alla som någon gång har haft ett silversmycke eller något annat vet ju att om man inte putsar sin silvergaffel eller sin silverring så oxidera den. Alltså metallen reagerar med syret och så blir det mörkt. Så den här har varit helt annorlunda från början, blänkande silver.

MARTIN: Men det är inte så lätt att putsa en sån här antar jag. Det är inte bara att börja med silverputs och putsa upp den. Med tanke på att det tråd.

LINDA: Man ska inte ta sån här Häxans som man kan köpa på mataffären. Nej, men, en konservator kan absolut göra någonting åt det här om man skulle vilja. Man kan se att här är det grov tråd, silvertråd och sen precis intill här är det lite finare. Den är tunnare så att när du rör dig i rummet så återkastas ljuset som faller på metallen olika starkt eller med olika valörer. Allt som gör så att du uppfattar det som att det finns ett djup alltså. Den här grenen ligger framför. Den är ljusare och den här är mörkare så att det är mycket omsorg lagt i detaljerna. Det skulle nog kunna gå att återställa om intresse finns.

"Favoritföremålet"

MARTIN: Det är lite svårt att välja. Jag tycker nog ändå, klockorna, särskilt den där klockan som är sal 3 med all sin symbolik där man både får med rättskipningen och klokheten, och den här elden som är både engagemang och upplysning. Den kan man titta på länge och ändå upptäcka nya detaljer.

LINDA: Den är symboltyngd, och vacker, verkligen. Alla föremålen är fascinerande. Det är spännande, inte minst om man sitter i en sådan här stol

och känna historiens vingslag. Det är så rörande att det är så slitet här att det har varit många svåra beslut som har tagits och kanske svåra diskussioner och viktiga diskussioner, men det känns det så fint när ett föremåls historia är synligt i användandet och det är väldigt påtagligt här. Man kan bara tänka hur mycket handsvett som har producerats i olika svåra situationer då. Det är väldigt, det blir jag ganska berörd av faktiskt.

MARTIN: Vi kanske har lite DNA här från ett antal presidenter genom historien som man skulle kunna analysera om bara NFC hade tid för sånt,

LINDA: Och sen är det också lite rörande hur mycket energi som ännu har lagts på just symboler som vi har sett i flera föremål. Det är delfiner och det är gripar, och det är förstänger och kronor och det ena med det fjärde. Alltså den tidens signalspråk som var väldigt utarbetat och pratade till den tidens människor på ett sätt. Det är ett språk som vi lite grann har förlorat. I alla fall i allmänhet. Är man expert så kan man se det där. Men det är inte alltid så lätt att uttyda nu. Jag tycker det är ganska rörande att se hur det liksom ett samtal eller ett språk, ett symbolspråk som pratas som var fullständigt rimligt att använda sig av då. Och jag tycker spännande med den här blandningen av tidig industri eller den begynnande industriella moderna eran som fortfarande är så förankrad i historien med alla historiska symboler, men också de här lite, som vi i dag kan tycka är lite tramsiga nästan, fixeringen vid kungahuset eller monarken eller regenten. Alltså det känns väldigt fjärran, samtidigt som det också är väldigt modernt.

MARTIN: Just den här hela tanken att gå från Gud till kungen till domaren som sitter och dömer, egentligen om man går längre tillbaka i historien, både i kungens och Guds namn, för att Gud skulle ju straffa den domare som hade dömt fel Det fick man ju ta sen vid yttersta domen om man inte hade skött sitt ämbete.

RÖST I BAKGRUNDEN: Kan förklara handsvetten.

MARTIN: Ja, precis, det förklarar handsvetten.

LINDA: Absolut. Men också pressen att vara klok som en uggle som på klockan där.